

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an . . . . . 150 Lei
Pe jumătate . . . . . 75 Lei
In străinătate . . . . . 300 Lei

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, jud. Târnava-Mică
Director ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătește: un șir mărunț odată 5 Lei
a doua și a treia oră 4 Lei.

Ziua Restaurației

Se împlinesc cinci ani de când M. S. Regele Carol II, sosind în țară pe aripi de oțel, în uralele de bucurie ale întregului neam românesc a urcat tronul vrednicilor înaintași

8 Iunie

Dela un capăt al țării la altul, inimile tuturor tresaltă de bucurie. Se împlinesc azi cinci ani de când „din mila lui Dumnezeu și voința națională”, M. S. Regele Carol al II-lea s'a urcat pe tronul României.

A venit în ajun de marea sărbătoare creștinească, în ajunul sf. Rusaliu ale anului 1930, purtat pe drumurile văzduhului de pasărea măiastră. A pogorit de acolo din înalțimi ca feciorii de împărat din povești, așteptat de întreg norodul „dela opincă până la vladică”. Și a pogorit mai întâi în mijlocul câmpului dela Văzduh Crișului, în mijlocul țărănilor ce răsturnau brazde negre din trupul pământului, povestind între ei povestea feciorului de împărat pribegit prin țări străine din pricinii tănuite.

N'a fost o întâmplare c'a nimerit mai întâi între ei. Inima sa care a început să bată cu tărie când a trecut, pe acolo prin văzduh, granițele țării noastre, s'a simțit atrasă de cei ce-i purtau povestea în suflete și pe buze. În mijlocul lanului de grâu ce da în pârge, stând de vorbă cu țărăni, în arșița dogoritoare a soarelui, părea că se găsește în cel mai frumos palat ridicat vreodată de mână omenească. Și când a beut din ulciorul țărănilor Bihoreanu s'a înfrățit cu toate bucuriile, cu toate dorințele și cu toate durerile poporului. Le-a săpat adânc în suflet și le-a purtat pe toate drumurile sale de atunci încoace, cu înțelepciune și multă grijă lucrând pentru înfăptuirea unora și pentru înlăturarea altora, în aceste zile de criză și sărăcie pentru toată lumea.

Cei cari am avut fericirea să trăim clipele acelea de marea poveste nu le vom uita niciodată. Când a pășit viitorul rege în Capitala țării, au tresăltat inimile cum poate numai la mărețul act al Unirii tuturor Românilor au mai tresăltat. Era o bucurie generală pe tot întinsul țării. Povestea trecea din gură în gură, străbatând văile, câmpiile, dealurile și urcând spre înalțimile munților. Iar când deputații l-au proclamat Rege al României și M. Sa a

depus jurământul legiut, s'a săvârșit parcă o liturghie a neamului întreg.

Au trecut de atunci cinci ani de zile. Cinci ani de grele încercări, de criză și sărăcie, prin cari au trecut toate țările, poate noi mai puțin decât altele. Înțelepciunea și mâna curajoasă

M. Sa Regele CAROL II
împlinește azi cinci ani de domnie glorioasă

a Regelui ne-a condus însă pe drumurile cele bune, pe drumurile cele mai bune pe cari se putea merge în aceste timpuri de întunec general.

A sfârșit în cale piedici, a ținut urechea mereu așintită la freacățul mulțimii, la dorințele celor din mijlocul cărora a plecat, croind drumuri de viitor strălucit țării noastre.

Astăzi țara îl sărbătorește. Privește înapoi pe drumul celor cinci ani, și mulțumită de ceea ce s'a făcut își așterne bucuria la picioarele tronului regal. Se vor face serbări mari la București, cu delegații din întreaga țară. A chemat M. Sa, acolo la sine la București, mai ales tineret, de a cărei creștere se ocupă în chip deosebit, de oarece tineretul formează viitorul țării.

Dar bucuria e peste tot locul aceeași. Astăzi inimile românești de pretutindeni bat înflăcărare de aceeași emoție. Și

toate gândurile sunt îndreptate spre tronul dela București unde M. Sa s'a oprit o clipă și privește înapoi spre drumul celor cinci ani, pentruca mâine să pornească iarăși înainte, purtând nația română după sine, înainte și tot mai înainte. Urmându-l cu drag pe drumurile gândurilor sale, noi, supușii săi, mândri că avem un asemenea rege, strigăm să se audă până departe

Trăiască Regele!

Adunarea ziaristilor din Ardeal și Banat

Duminecă în 2 Iunie s'a ținut la Cluj congresul *Sindicatului Preselor Române din Ardeal și Banat*, fiind de față un foarte frumos număr de membri. S'au cercetat dările de seamă ale comitetului, socoțile pe 1934, proiectul noului buget și toate au fost aflate în bună ordine. O îmbucurătoare isbândă a sindicatului e, că acuși se va putea pune piatra fundamentală a *Căminului de odihnă (Sanatorului) pentru gazetari*, membri ai Sindicatului, care se plănuiește la Băile Herculane.

La sfârșitul congresului s'a făcut alegerea noului comitet de conducere:

Președinte: Ion Clopoșel; *Vicepreședinte:* Octavian Bazea; *Secretar:* Teofil Bugnariu; *Casier:* Aurel Gociman.

Membri în comitet:

Dr. Aurel Buteanu, Dr. Sebastian Borne-misa, Sever Stoica, toți din Cluj; Alexandru Lupeanu-Melin (Blaj), Bazil Gruița (Alba-Iulia), Gheorghe Luca (Timișoara) și Gheorghe A. Petre (Oradea-Mare).

Pentru mărirea lui Dumnezeu. În duminica trecută s'a ridicat lângă Blaj, pe drumul ce vine dinspre Sâncel, deasupra Cherețului, o cruce frumoasă. Ea a fost ridicată de pâr. I. Brad din Pânade, ca să fie binecuvântare trecătorilor în amintirea tot a unei binecuvântări cerești. Crucea a fost sfințită de P. O. D. Aurel C. Domșa, protopopul Blajului în după-amiaza aceleiași zile.

Concert la Blaj. Cunoscutul cântăreț fără vedere din Blaj d. Ioan Blăjan, pe care am avut de multeori prilejul să-l auzim cântând mai ales în corul mixt al catedralei, a dat în duminica trecută un frumos concert, având și concursul dlor profesori C. Cherebeșu și S. Toduța. Concertul s'a ținut în sala de gimnastică a liceului de băieți și a fost ascultat de un public numeros care a răsplătit după vrednicie clipele de înălțare sufletească prilejulte de d. Ioan Blăjan.

Tălcuirea evangheliei duminicii

Duminică a VII-a după Paști,
a sfinților 318 părinți dela Ni-
cea (Ioan 17, 1-13).

Această evanghelie constă din două părți; în partea cea dintâi Isus se roagă, ca mare arhiereu, pentru preamărirea sa și a Tatălui, iară în partea a doua pentru paza și binele învățăceilor săi.

1. *În vremea aceea ridicând Isus ochii săi spre ceriu, a zis: „Părinte, venit-a ceasul, preamărește pe Fiul tău, ca și Fiul tău să te preamărească pe tine.*

Rugăciunea aceasta a rostit-o Isus stând, înainte de a fi plecat spre muntele maslinelor. Și-a ridicat ochii spre ceriu, voinde să arete prin această că rugăciunea este ridicarea sufletului și a gândului nostru la Dumnezeu. Isus și-a început și rugăciunea aceasta, ca și toate celelalte, numindu-l pe Dumnezeu: »Tată«. El se roagă însă ca Fiul cel de o ființă cu Tatăl, știind că rugăciunea sa este ascultată cu siguranță. Astfel rugăciunea aceasta este mai mult o prorocie. Sub »ceasul« să se înțeleagă vremea pătimirii. A preamări sau a proslăvi sau a glorifica este a mijloci ca lumea să cunoască minunatele însușiri ale lui Dumnezeu.

2. *precum i-a dat lui putere peste tot trupul, ca la toți, pe cari i-ai dat lui, să le dea viață veșnică.*

Din aceea, că Dumnezeu-Tatăl i-a dat Fiului său puterea mesiană, urmează că preamărirea Fiului aduce după sine preamărirea Tatălui. »Peste tot trupul« înseamnă: peste toți oamenii. Țânta lui Mesia este să dea oamenilor viață veșnică.

3. *Și aceasta este viața cea veșnică: să te cunoască pe tine singurul Dumnezeu adevărat și pe care l-ai trimis, pe Isus Hristos.*

În stihul acesta ni-se dă o tălcuire a vieții veșnice pe care ne-a făgăduit-o în stihul 2. Această cunoaștere a lui Dumnezeu nu este numai izvorul vieții veșnice, ci este și viața însăși. De aici urmează că viața desăvârșită este a-l vedea pe Dumnezeu. Din acest stih se poate dovedi foarte bine că Isus este Dumnezeu adevărat, de o ființă cu Tatăl.

4. *Eu te-am preamărit pe pământ, lucrul, care mi-ai dat să-l fac, l-am sfârșit.* 5. *Și acum preamărește-mă tu, Părinte, la tine însuși, cu mărirea care am avut-o la tine mai înainte, până a nu fi lumea.*

»Lucrul« este întreaga sa datorință mesiană, sub care este de a se înțelege învățătura, minunile sale, moartea sa de pe cruce. Acest »lucru« el l-a sfârșit și astfel preamărirea Tatălui urmează dela sine. În stih 5. Isus se roagă ca de acum să fie eliberat din dejosirea de până atunci pe care a suferit-o ca om, și ca să fie ridicat la mărirea aceea pe care a avut-o la Tatăl, mai înainte de a fi lumea. Și din

acest stih se poate deduce veșnicia lui Isus și astfel totdeauna și dumnezeirea lui.

6. *Arătat-am numele tău oamenilor pe cari mi i-ai dat mie din lume. Ai tăi erau și mie mi i-ai dat și cuvântul tău l-au păzit.*

»Numele tău« adevărat tot ce trebuie și pot ști oamenii despre tine. »Din lume«, de aceea se și numesc apostolii și creștinii: aleși, pentru că ei au fost aleși din lumea cea păcătoasă și înscrisi întru împărăția lui Hristos. Pe urmă recunoaște că ei au păzit cuvântul lui Dumnezeu.

7. *Acum au cunoscut cumcă toate câte mi le-ai dat mie, dela tine sunt.* 8. *pentru că le-am dat lor cuvintele pe cari tu mi le-ai dat; și ei le-au primit și au cunoscut adevărat că dela tine am eșit, și au crescut că tu m'ai trimis.*

Isus a spus la Ioan 7, 17, că »de vrea cineva să facă voia lui (Dumnezeu-Tatăl), va cunoaște din învățatură, de este dela Dumnezeu, au eu dela mine grăiesc«. Ei bine, acum el dovedește că învățăceii au cunoscut dumnezeirea Tatălui.

9. *Eu pentru aceștia mă rog, nu pentru lume mă rog, ci pentru aceștia, pe cari mi i-ai dat mie, căci ai tăi sunt.*

Începând cu acest stih al nouălea Isus se roagă pentru învățăceii săi.

10. *Și ale mele toate ale tale sunt, și ale tale ale mele: și m'am preamărit întru dânșii.*

Învățăceii aleși din lume sunt tot asemenea ai Tatălui ca și ai Fiului, prin urmare Tatăl trebuie să-i asculte rugăciunea, fiindcă se roagă pentru ceice sunt ai Tatălui. »M'am preamărit« este de a se înțelege, »voiu fi preamărit«, pentru că preamărirea lui Isus s'a întâmplat abia după coborîrea Spiritului Sfânt.

11. *Și de-acum nu mai sunt în lume: iar aceștia în lume sunt, și eu la tine viu. Părinte Sfinte, păzește întru numele tău pe cei cari mi i-ai dat mie, ca să fie una, precum și noi.*

Despărțirea sa de lume aici o prezintă ca trecută deja.

12. *Când eram cu ei în lume, eu îi păzeam pe ei întru numele tău. Pe cari i-ai dat mie, i-am păzit; și nici unul dintrînși nu a perit, fără numai fiul pierzării, ca să se împlinească scriptura.*

Isus i-a păzit pe învățăceii în numele Tatălui și i-a ferit de orice putere dușmană. Iuda singur a perit, dar el însuși a fost de vină, căci el însuși s'a aruncat în pierire. »Fiul pierzării« se numește Iuda, iară »fiul pieririi« antichrist (2 Tesaloniceni 2, 3). Lepădarea și vinderea lui Iuda a fost ce e drept prezisă prin scriptură, însă pentru aceea fapta lui a fost făcută din voie liberă și astfel a fost vrednică de pedeapsă.

13. *Iară acum la tine viu și acestea le grăiesc în lume, ca să aibă bucuria mea deplin întru sine.*

Acelaș lucru l-a mai spus Isus și la Ioan 15, 11: »Acestea am grăit vouă, ca bucuria mea întru voi să rămână, și bucuria voastră să fie deplină«. E vorba aici de bucuria aceea cerească, care este o roadă a unității omului cu Dumnezeu-Tatăl și Hristos. Aceasta nu numai că-l susține pe om în necazurile și persecuțiile

lunii acesteia, ci creștinul este în stare chiar și să se bucure îndurându-le, care au făcut atâția martiri, aflându-se în gura morții.

* * *

Sarcina preoților este atât de mare, încât însuși Mântuitorul s'a văzut silit să se roage pentru ei Tatălui. Cu cât mai ales trebuie să se roage credincioșii pentru preoții lor — sunt și preoți răi în lume, să nu ne mîrșăie, precum și între cei 12 apostoli a fost un Iuda. Precum s'a rugat Isus Tatălui înainte de patimă, așa suntem datori și noi a ne ruga în vreme de primejdie. — Isus a încredințat pe învățăceii săi, înainte de moarte, Tatălui ceresc. Așa și cuvine să ne încredințăm și noi, părinții trupului și sufletului, fiii noștri lui Dumnezeu-Tatăl. Precum a ridicat Isus în timpul rugăciunii ochii săi la ceriu, așa trebuie să ne ridicăm și noi în vremea rugăciunii ochii și mintea la ceriu.

Părintele Iuliu

Din Feisa

Duminică trecută s'a săvârșit în comuna noastră, în cadrul sfintei Liturghii, solemnitatea închinerii »Anului Sfânt«. Păr. Ion Borcea dela Blaj a ținut o cuvântare ocrotitoare, arătând binefacerile legii creștine, ce a schimbat mentalitatea lumii păgâne.

După sf. Liturghie, ca și după încheierea s'a au făcut rugăciuni pentru »Iertarea a mării«, apoi credincioșii au purces, în cămin de preamărire, la hotar, unde s'a făcut tăierea apei și binecuvântarea »Crucei comarative« și unde păstorul sufletesc al parohiei pâr. Iovu Popa, a vorbit despre păterea Crucii, simbolul biruinței creștine și mlațtoarea neamului omenească, mulțumind călduros credincioșilor localnici: Horhat Ilie, Făgăruș Ioan și Ioia Chirion pentru ridicarea sf. Crucii. După primirea hotărâului, credincioșii s'au împoștat, în aceeași impresionantă ordine, la biserică din sat, de unde au plecat plini de viație la casele lor, mulțumind lui Dumnezeu pentru harurile sufletești de cari au fost vredniciți.

Misiuni sfinte la Zlatina

În zilele de 19, 20 și 21 Maiu a. c. s'au ținut misiuni sfinte la Zlatina. Sâmbătă seară a sosit în parohie pentru acest scop pâr. Iovu Moldovan canonic dela Blaj. S'a oficiat Liturghia cu cântările melodioase și dulci de la Blaj, iar la sfârșit pâr. misionar, a rostit cuvântul de introducere a sf. misiunii. Duminică dimineață a avut loc o masă în biserică istorică (zidită la an. 1424) cu asculte predicile și să se împărtășească de necuvântările sfințelor slujbe.

După masă la vecernie — ca și în zilele de masă, biserică tixită de credincioși au sosit în parohie și pâr. Dumitru Nedelcu profesor la Academia de teologie din Blaj, soțit de doi clerici, d. Grigore Salăgan și Aron Milea. Luni în 20 Maiu credincioșii au dat năvală la sf. spovedanie la care s'au prezentat și pâr. Iulian Făgărășan din Pătrângași. Zi de lucru slujbele au fost cercetate în biserică sârbătoare. Până Marți — sârbătoarea sf. Constantin și Elena, întreg jurul dela depărtarea de 17-20 Km. a știut de slujbele cele mai frumoase ce se fac de 4 zile la biserică din Zlatina. Predicile pâr. misionari, au produs lacrimi din ochii alor sute de credincioși deosebire la sf. Liturghie de Marți, când s'au auzit altfel destul de mare nu mai cuprinsă multimea oamenilor din loc, iar și depărtarea de la Zlatina a fost foarte frumoasă. Măsurat și emoționat a fost numărul de comuncării a peste 100 de persoane în Marți.

M. S. Regele a vizitat Basarabia

Drum presărat cu flori și împodobit cu covoare — S'a pus piatra fundamentală a unui spital la Hotin și s'a stinsit o catedrală la Bălți

În primele două zile ale acestei luni, M. Sa Regele Carol al II-lea însoțit de A. S. R. Voevodul Mihai și de membrii guvernului, a vizitat Basarabia. A pășit pe pământul de dincolo de Prut pentru întâia oară dela urcarea Sa pe tronul României.

Trenul regal s'a oprit în dimineața zilei de 1 Iunie la Noua Sulită, loc de încrucișare de drumuri de fier. Primarul orașului a primit pe M. Sa cu pâine și sare urându-i „bun sosit”. Automobilul regal, în care s'a urcat și d. ministru I. Inuleț, a plecat apoi spre Hotin. Drumul prin comune era presărat cu flori și verdeață, cu porți de triumf, iar în unele comune femeile și-au scos covoarele, țesături frumoase din vremuri bătrâne, și au împodobit cu ele gardurile din fața casei. În comuna Dinăuți M. Sa s'a dat jos din automobil, a intrat în grupul sătenilor și a stat cu ei de vorbă. Câțiva gospodari i-au dat anumite cereri pe cari M. Sa le va rezolva la București.

Primirea la Hotin a fost deadreptul măreață. Școlari mulți fălăiau în mâni stegulețe naționale, publicul aclama neîncetat, iar armata era îmbrăcată în haine de mare sărbătoare. S'a pus cu acest prilej piatra fundamentală a unui spital a cărui lipsă era foarte simțită. Dela spital M. Sa a plecat pe jos, alături de mulțime, cot la cot cu cetățenii spre locul unde se va ridica ateneul popular „B. P. Hașdeu”. Aici s'a jucat un festival. S'au întors apoi, în uralele mulțimii, iarăși la Noua Sulită, de unde cu trenul au plecat

la Bălți

Și aici a fost primit cu pâine și sare, cu urale și flori. Dela gară au plecat deadreptul la noua catedrală a Episcopiei. M. Sa a luat aici parte la sfințirea catedralei, stând ingenunchiat alături de mulțime în timpul slujbei. M. Sa n'a mai fost pe la Bălți de

După terminarea sf. Liturghii, părinții misionari și cu eei ajutători, precum și câțiva dintre fruntașii parohiei noastre, au fost invitații Dlui ing. Iuliu Albini jun. la masa comună.

După masă s'a oficiat vecernia, încheind seria predicilor pâr. prof. D. Neda. Încheierea sf. misiuni s'a făcut cu rânduiala iertării celei mari, înconjurându-se biserica în 3 rânduri, în procesiune și sunetele clopotelor și toacelor dela toate bisericile din loc.

Pe drumul curățirii sufletelor, pe cari datorință avem să înaintăm mereu, zilele sf. misiuni ne-au urcat cu o treaptă mai sus.

Sabin Olea
preot r. u. la Cib

acum sunt 10 ani când era principe moștenitor.

M. Sa și-a continuat apoi vizita în Basarabia plecând la Chișinău. De aici a plecat în comuna Hâncești unde se află o fermă model. Primirea ce i-s'a făcut aici a fost ca 'n povești. O femeie bătrână o sărutat pământul pe unde a trecut M. Sa Regele. Văzându-o, s'a întors înapoi și foarte mișcat a stat de vorbă cu ea vreo câteva minute. Au vizitat apoi ferma model unde era și o expoziție. Conducătorii expoziției au dăruit M. Sale un berbec și două mioare de rasă iar A. S. R. Voevodului Mihai i-au dăruit un mânz.

Frământări în guvern

Săptămâna trecută a fost grea pentru d. Manolescu-Strunga, ministrul industriei și al comerțului care a avut de luptat cu mulți potrivnici. Dece?

A făcut dsa, în calitate de ministru al comerțului, o legătură comercială cu Germania, mai ales pentru vânzare de petrol. Unele ziare și unii bărbați cu greutate au susținut și susțin că această legătură e spre paguba țării noastre. Au început s'o spună aceasta în gura mare, peste tot locul și de aici au pornit frământările despre cari am amintit. S'a cerut dlui Manolescu-Strunga să demisioneze. Odată chiar se spunea că va pleca încă a doua zi din minister. Dar n'a plecat. Stă locului și spune că bine a făcut ce a făcut.

Au fost de aceia cari au spus că în urma acestor frământări va pleca și guvernul. N'a plecat însă și unele păreri spun că dacă nu se va ivi ceva de tot neașteptat, apoi guvernul nu va pleca până la toamnă. Deocamdată e ocupat cu pregătirile pentru ziua de 8 Iunie, când se sărbătorește împlinirea alor 5 ani dela urcarea pe tron a M. S. Regelui Carol al II-lea.

Franța are guvern nou

Tocmai când încheiam numărul trecut al gazetei noastre, am primit știrea că a căzut guvernul francez. D. P. E. Flandin, fostul primministru, a cerut parlamentului să-i dea „depline puteri”, să-i lase adecă mână slobodă în lucrările sale, mai ales în ce privește apărarea francului, care, după cum arată semnele, merge spre scădere. Parlamentul nu i-a dat acele puteri și atunci guvernul a căzut.

Noul primministru se numește Bouisson și înainte a fost senator. În guvernul dsale au rămas vreo câțiva din foștii miniștri între cari și d. Laval, mi-

nistru de externe. Noul guvern a făcut o impresie bună.

*

Când încheiam numărul de față, primim o știre neașteptată: A căzut și guvernul dlui Bouisson. N'a stat la putere nici o săptămână. A căzut tot din pricina aceluiași proiect de lege al „deplinelor puteri”. Au votat împotriva proiectului mai mult cu doi deputați decât au votat pentru el. Când scriem aceste știri, nu se știe cine va fi noul primministru.

Intre Italia și Abisinia

Neînțelegerea ce s'a iscat între Abisinia (în Africa) și Italia încă de câteva săptămâni nu se mai termină. Italienii susțin că anumii Abisinieni au intrat pe teritoriul coloniilor lor și că chiar au omorât pe câțiva confrăți de-ai lor. Italienii nu s'au lăsat mai pe jos. Au împușcat și ei pe câțiva Abisinieni cari de altfel spun că nu sunt vinovați cu nimic de neînțelegerile ivite.

Lucrurile nu s'au liniștit. Ba se pare că se înrăutățesc mereu. Mussolini mereu chiamă sub arme alte și alte contingente și le trimite, cu generali în frunte, în coloniile italiene din Africa. Fapt e că Italienii vreau să se întindă cât mai mult așa că s'ar putea ca din neînțelegerea de azi să sară scânteia focului de mâine.

Intr'un cutremur de pământ din India mor 40 de mii de oameni

În ultima zi a luni trecute s'a produs în India (provincia Belucistan orașul Quata) un cutremur de pământ despre care se spune că nu se mai știe un altul așa de mare. Cutremurul a ținut 9 ore, nimicind locuințe din temelii și acoperind sub dărâmaturi mii și mii de persoane. Numărul total al celor cari au pierit în urma cutremurului e de 40 de mii de oameni.

Toate drumurile provinciei au fost stricate. Locuitorii alergau pe câmp, înnebuniți de groază, așteptând în fiecare clipă să se deschidă pământul și să-i înghită. Copiii mici au fost aruncați afară din leagăne și trupurile lor au fost isbite de pereți rămânând striviți. Atâția morți au fost încât n'au putut fi înmormântați și de frică să nu se întindă vreo boală au fost arși cu toții. Peste localitățile prefăcute în ruină, cu casele dărâmate, cu câmpii scufundate cu mai mult de jumătate din locuitorii morți, gândești că a trecut carul morții.

Păstori de oi, bătuți în noapte.

Vineri noaptea — spre Sâmbătă 24—25 Mai, trei făcători de rele au tăbărit cu pară asupra păstorilor de oi Nicolae Stanciu și Simion Samira din Cib (jud. Hunedoara), bătându-i de moarte. Ambii zac acum. Celul dintâlu dintr'o lovitură i-a crepat capul, celul de-al doilea i-au zdrobit pieptul cu 15 lovituri de pară. Jandarmăria — pe cum se vede, nu face cercetări serioase. Deși cei bătuți afirmă pe faptulori, jandarmii nu-și fac datoria îndeajuns. Legiunea Alba se recarcă a păși la mijloc. Cu atât mai vărtos că Nic. Stanciu deși îngrijit de doctor, nu-i speranță să trăiască.

Serbarea elevilor

dela Internatul de băieți din Blaj

Duminecă, doi elevi dela liceu, interzașiți, au venit la mine și m'au rugat să iau parte la serbarea lor dela Internat. Am primit bucurios și după masă la ora numită am intrat în Internat.

Peste tot liniște. Ia salele de învățat sau pe afară nici un elev. Toți se aflau în sala de mâncare unde să ținea serbarea. Intru acolo. O sală mare și frumoasă, cu mese lungi și împodobită cu chipurile Mitropolitului Vancea, întemeietorul Internatului și a binefăcătorilor David Baron Ursu, Dănuț și Mihail.

Intr'un capăt al sălii e ridicată o scena frumoasă și minunat zugrăvită. Pe scene stau înșirați elevii, iar în frunte Părintele Rector cu toți superiorii Internatului.

Incepe serbarea.

Elevul Ghișin Vasile declamează poezia „Slavă muncii“. Alți elevi spun poeziile „Rugăciune“, „Mâncarea țiganului“ și „Țiganul la fugă“. Elevul Cupșa Iuliu cântă la vioară. Doi elevi spun un dialog frumos: „Scrisoarea lui Ionel către Preacurata Fecioară Maria“. Pe urmă mai mulți elevi joasă bine comedia „Țiganul notarăș“. Mai ales elevii Mitariu, Stupinean și Rusu din clasa a patra au dovedit foarte multă îndemânare.

La încheiere, Părintele Rector I. Evrard vorbește elevilor, îndemnându-i să fie totdeauna buni și sărguincioși, pentru ca să facă bucurie părinților.

Serbarea a reușit bine și mi-a plăcut. Mi-a umplut însă sufletul de atâtea amintiri duioase, de pe vremea când și eu eram elev în Internat. De atâtea ori am declamat și eu poezii la „cluburile“ de Sămbătă seara, cari se țineau în fiecare „Muzeu“. Nu uit niciodată poezia „Pașa Hasan“ de George Coșbuc, pe care ea elev în clasa a patra de liceu, am declamat-o gesticulând eu multă îndemânare, iar „doctorul“ Alexandru Rusu — azi înalt-preasfințitul dela Baia-mare — m'a felicitat în fața tuturor copiilor din Muzeu.

La „cluburile“ din Internat, făceam eu toții celsa dintâi încercări de lucrări scrise, pe cari le citeam în fața „doctorilor“, cari erau doi elevi mai buni, și în fața copiilor din Muzeu.

Mi-adus aminte de o lucrare pe care am citit-o și eu, anume „La ora de limba greacă“, care a stârnit multă plăcere și veselie între copii. Pe vremea aceea se învăța foarte mult la limba grecească și nouă nu ne cam plăcea. O schimonoseam în tot chipul și cei cari nu știau celi literile grecești, le scriau pe o hârtie cu litere latinești și la răspunsuri le citeau de pe acea hârtie prinsă cu un ac pe spatele celui din banca dinainte.

„Cluburile“ din Internat s'au ținut și mai târziu. Și după ce am isprăvit cu școala și am ajuns „pedagog“ în Internatul de băieți, cea mai mare plăcere o aveam să aranjez și să iau parte la acestea „cluburi“.

Programele cu lucrările, poeziile, monologele și mai ales micile piese de teatru cari s'au jucat în anii 1911 și 1912 le-am trimis încă atunci „Societății pentru fond de teatru român“ ca o dovadă despre sărguința elevilor dela Internatul de băieți din Blaj.

Producțiuni, elevii din Internat țin și acum foarte multe. Sunt învățate și cu multe cântece și felurite producțiuni, pe cari le ascultă la Radio la „ora copiilor“ sau „ora școlărilor“. Tot la radio ascultă și conferințele, cari se țin la București și cari sunt potrivite pentru elevii mai mari.

Ordinea, grija și curățenia din Internat

sunt de ne'ntrecut, ceace face mare cinste superiorilor Internatului și Bisericii noastre, sub ocrotirea căreia stă acest Internat.

Ion Popu-Câmpeanu

Valoarea muncii

A spus odată un om cu scaun la cap: „Dacă Dumnezeu când i-a alungat din raiu pe ingerii cei răi, le-ar fi dat de lucru, poate că ei până azi s'ar fi făcut iar buni. Omului, scos din raiu, după păcat, Dumnezeu i-a poruncit să lucreze pământul în sudoarea frunții sale. Și omul a muncit, și prin muncă a făcut toate minunățiile de pe pământ. A învățat cum să are și să sarnene, a cultivat sămânțele și pomii sălbatici, ajungând la cereale și la fructe. A îmblânzit câinele, boul, oaia, bivolul, calul, găina, rața, găscă, porumbelul și o altă multime dintre animalele sălbatice. Cu muncă, cu trudă, s'a învățat să lucreze colibi și palate, drumuri bune, căi ferate, corăbii, vapoare, aeroplane, și nenumărate mașinării și unelte puse în slujba omului. Omul a trăit și trăește greu în lume, dar lui i-s'a dat tovarășă de viață munca. — Prin ea suferințele omului se micșorează și se alinăază. Prin ea crește bucuria vieții.

Nu e puțin lucru pentru sufletul omului, să vadă rezultatul muncii lui: e o mare bucurie și o întărire; o mare luminare a inimii când vezi grânele coapte, casa zidită de tine, o unealtă ieșită din mâinile tale, o haină, o încălțăminte, și toate celelalte lucruri pe cari le face omul cu truda lui.

E cea mai înaltă și binefăcătoare mulțumire din viața oricărui om.

Să ne închipuim, că omul nu ar fi fost lăsat în lume să lucreze, să facă lucruri nouă, ci să strice pe acele ce sunt. Ce s'ar fi ales de viața lui?

Să luăm de pildă un singur om, căruia i-s'ar da poruncă să nu facă toată viața lui altceva, decât să strice tot ce vede, tot ce-i cade sub mână. El s'ar apuca să cosască holdele și sămânăturile ce-i ies în drum; ar tăia pomii și arborii, ar smulge zarzavaturile de prin grădini, ar doborî fructele din pomi până nu sunt coapte. Ar ucide pui, găini, vite, ar dărâma case, ar astupa fântâni. Cu un cuvânt, în urma lui n'ar mai rămânea nimic în picioare, ci numai ruine. Ar putea trăi un astfel de om, chiar dacă nime nu l-ar opri din blestemul lui?

După un an doi n'ar mai putea trăi, ci s'ar spânzura. Fiindcă munca lui ar ajunge să-l desguste, să-l îngrozească pe el însuși.

Oamenii au biruit prin munca de zidire, nu de dărâmare. Și singură cea dintâi înveselește și luminează inima omului. Cea de a doua îl întunecă, îl sălbătește și-l face nenorocit.

Acum — spunea acel om cu scaun la cap — ingerilor celor răi sau diavolilor nu li-s'a dat să lucreze muncă de zidire, ci de dărâmare. Ei nu se pot bucura, ca oamenii, de nici un lucru bun ce ar ieși din mâinile lor. Ei dărâmă în toată clipa: strică tot ce văd bun în sufletul omului. Sau, cel puțin, încearcă să strice. De aceea osânda lor e mai mare decât a oamenilor. Ei, dărâmând mereu, osândiți să facă răul, nu se mai pot lumina, nu se mai pot mântui.

Ni-se pare că judecata acelui om

este dreaptă. Și din ea se poate înțelege ușor, ce valoare mare are munca de zidire, adică de a face lucruri nouă, pentru om. Și ce nenorocit trebuie să în fie sufletul său omul căruia nu-i place munca aceasta, ci o face numai de silă.

Și care, în schimb, dărâmă, face rău unde numai poate: cu vorba, ca și cu fapta.

Dela Secțiile „Astrei“.

Sosesc arhivele românești din Rusia. În timpul războiului celui mare când țara noastră a ajuns la grea strămoare, a trimis multe lucruri în Rusia. S'au trimis și arhivele, adică actele mai vechi ale statului. Zilele trecute acestea ne-au fost înapoate. Ministrul țării noastre la Moscova le-a luat în primire iscălinnd un proces verbal în care era trecut tot ce a primit. Actele primite vor fi trimise în țară.

S'a ivit rugina galbenă la grâu. În unele părți ale țării, mai ales în Banat, s'a ivit rugina galbenă la grâu. Paiful din verde negru se face galben pământul roșetic și dă înfri printre spice și-se îngroșesc hainele. Rugina galbenă strică la grâu. Nu numai bobul nu crește destul, dar făina nu este prea bună.

Dela Paris la București în 6 ore. Un vestit aviator român, pe nume B. Cantacuzino, a sosit săptămâna trecută dela Paris. A venit cu un aeroplan și a făcut drumul, lung cam de 1900 km., fără să se oprească undeva în 6 ore și 25 minute. A mâncat la amiază în Paris, iar seara încă nu era vremea cini când a ajuns la București. Spune vestitul aviator că în curând va încerca să facă acest drum în mai puțin de 5 ore.

Un vânt puternic ridică animalele dela pământ. Spre sfârșitul săptămânii trecute a suflat un vânt puternic în Banat. O multime de pomi au scoși din pământ și cari multe au fost descoperite în întregime. În unele părți au fost ridicate dela pământ animale sălbatice ca fasanii, iepuri și altele mai mici și au fost aruncate la mari depărtări. Povestesc bătrânii că nici n'au auzit de astfel de întâmplări decum să vadă.

Nenorociri de aeroplane. În săptămâna trecută s'au întâmplat două nenorociri de aeroplane la noi în țară. Unul, în care s'a afla căpitanul Iosifescu, s'a prăbușit la Cerna Voda. Căpitanul și-a rupt un picior și a fost rănit peste tot corpul. Alt aeroplan s'a prăbușit la Tecuci. Plutonierul care era în el a căzut dela o înălțime de 30 m. Din nenorocire parașuta nu s'a deschis și astfel plutonierul a rămas mort pe loc.

A fost desgropată la cînel după înmormântare. Înainte cu cinci zile a murit femela Gilen Maria de 78 de ani dela com. Ozd (Tr. Mică). În timpul vieții ea a moarta n'a dus-o prea bine cu noru-sa. După ajuns câte odată chiar la părală. Bărbatul moartei a bănuț că nevastă-sa a murit tocmai dintr'o astfel de bătaie. A și scris o scrisoare prin care înștiința parchetul de bănuțala ei.

Parchetul a ordonat atunci să se desgroape moarta și să se viziteze. A fost desgropată în ziua de 27 Maiu, la cinci luni dela înmormântare. D. dr. Ioan Frățilă, medical circumscriptiei, a constatat de fapt că moarta avea piciorul stâng, deasupra genunchiului, rupt în două locuri. Despre aceasta s'a luat proces verbal și s'a trimis celor în drept ca să se facă cercetări mai departe.

Pentru cei cari au cai de vânzare.

Secția Agricolă a Jud. Tr. Mică aduce la cunoștință că în cursul lunii Iunie și Iulie vor începe cumpărările de cai, pentru armată. Se vor cumpăra cai de toate categoriile: ofițerești, artilerie (de câmp, de munte și grea) cavalerie și infanterie, cu vârsta între 4—9 ani. Prețul cailor, stabilit prin bună învoială, după cum e târgul în regiune, va fi plătit imediat în numerar. În regiunea noastră Comisia lucrează: în 25 Iunie la Mediaș; 3 Iulie la Sânmiclăuș; 7 Iulie la Reghinul săsesc și 8 Iulie la Tg. Mureș.

O copilă cu trei mâni. Femela Arștița Condeescu din com. Ruptura, Jud. Mehedintși, a născut o fetiță care are trei mâni. Cea de a treia, din spate, are numai trei degete și e mai scurtă decât celelalte. Copila e sănătoasă altfel și părinții săi au dus-o la spital ca să i-se taie mâna a treia.

S'a spânzurat de frica operației.

Femela Maria Sas de 42 ani din Oradea, suferea de o boală mai veche și acum urma să fie operată. S'a temut însă atât de tare de operație încât mai bine s'a spânzurat. Proastă judecată a făcut.

Un restaurant în formă de sticlă.

Într'un oraș din Germania s'a întâmplat această ciudățenie. Proprietarul unui restaurant s'a gândit să facă ceva nou de tot ca să atragă la el câți mai mulți clienți. Și-a stricat deci restaurantul și a făcut altul în formă de sticlă de șampanie. E înalt de 30 de m. și din înălțimea lui se vede până departe valea frumoasă a Rinului.

Vrăjitori hoți. Femela Moldovan Maria din com. Someșeni era tare supărată deoarece singura ei fată era să se despartă de bărbatul ei. Ce s'a gândit ea atunci? S'a dus la niște vrăjitori, niște țigani-cortorari cari tocmai nimeriseră în comună și i-a chemat la ea acasă ca să-i spună viitorul fetel și să facă vreo legătură vrăjitorească să nu se facă despărțania. Legătură n'au făcut căci n'au putut. Pentru viitorul fetel au spus tot minciuni. Au jefuit-o în schimb pe bătrâna de tot ce avea în casă. Și bătrâna umblă acum pe la jandarmerie și pe la poliție ca ei să prindă pe hoți.

Un nebun și-a îngropat de vie soția. O doamnă dintr'un orașel din Basarabia s'a dus la cimitir, la cripta familială, unde era îngropat bărbatul său. Intrând în criptă a observat cu groază că mai e acolo un sicriu despre care ea nu știa nimic. A înștiințat imediat poliția care a venit la fața locului și a desfăcut sicriul. Cu mare mirare au aflat că moarta era... vie. A declarat că o cheamă Sanda Mavrod și a fost înmormântată de vie de bărbatul ei, care era nebun. Acesta nu știe nimic de întâmplare. Poliția l-a dus la o casă de nebuni din Chișinău.

Comoară în fundul oceanului. Înainte de aceasta cu 16 ani un vapor frumos a plecat din America spre Spania, ducând pentru regele Alfons un cofăr de metal în care erau drugi de aur și pietrii scumpe în valoare de 12 milioane de dolari. Pe drum vaporul a fost atacat de pirați (hoți de mare) cari au

furat cofărul și l-au ascuns într'o stâncă. Au fost silși însă să fugă de acolo și în învălmășeala fugii cofărul cu comoara a fost scăpat în apă. Căpitanul altui vapor a aflat locul unde s'a scufundat cofărul și cu ajutorul Americanilor a început să-și facă un aparat special cu care să se coboare în adâncul oceanului și să scoată comoara. Aparatul de abia acum a fost terminat și astfel căpitanul în curând își va încerca norocul.

Dragoste de mamă. Dna Vidu, o româncă stabilită în America, a trecut săptămâna trecută printr'o mare nenorocire. Bărbatul său și singura-i copilă în vârstă de 14 ani au murit de moarte cumplită în prăpăstiiile unor munți. În amintirile lor, dna Vidu a dăruit unul orfelinut din București suma de 14 milioane Lei, cu legământul ca din acești bani să se adăpostească fetițele găsite pe străzile Bucureștilor.

Președintele Americii a primit ouă încondelate de o româncă. Dș. Sylvia Sulea, o româncă stabilită în America, a trimis da Pașii mai multe ouă înfrumusețate cu desene românești, familiei președintelui Statelor Unite. Spre sfârșitul lunii trecute, dș. Sulea a primit o scrisoare în care i-se mulțumește pentru acest frumos gând, trimițându-i-se totodată „cele mai frumoase dorinți de bine și fericire”.

Furtună puternică în Ungaria. Spre mijlocul săptămânii trecute s'a abătut asupra Ungariei o furtună cumplită. Într'o singură regiune au fost lovite de trăsnet 17 persoane și au fost stricate de grindină 60 de mil de ochiuri de fereastră. Grindina a fost atât de mare și atât de multă, încât în regiunea Kecskemet pe fiecare Km² a căzut câte 42 kg. Recolta a fost nimicită în întregime.

Intrunire colegială de 30 ani. Absolvenții Liceului gr.-cat. români de băieți din Blaj, seria 1905, sunt rugați a se prezenta la intrunirea de 30 ani, ce se va ține în Blaj la 18 Iunie 1935. Ion Moldovan, canonic, Ion Popu-Câmpeanu, profesor, George Faina, prof. Blaj.

† Eugen Goga, ziarist în București, fost elev al școalelor din Blaj, fratele dlui Octavian Goga, a încetat din viață, după o scurtă și grea boală, în ziua de 4 Iunie. Răposatul a fost fiu de preot, născut în comuna Rășinari, însă tatăl său era originar din Crăciunelul de sus, județul Târnava-Mică. A fost un tânăr foarte deștept și avea darul scrisurii în războiul cel mare a luptat în Dobrogea pentru înfrățirea României mari și a fost greu rănit. Înainte fusese prizonier la Ruși de unde s'a întors cu o carte, scrisă cu mult suflet, sub titlul „Cetea două Siberii”. După război a condus ziarul „Renașterea Română” și a scris un roman bine primit. Moartea l-a secerat prea curând, abia la 46 ani.

Fie-i țărâna ușoară!

Povestea jalnică a unui copil

În ziua de 28 Maiu un sergent din Oradea trecea pe lângă un părau adânc din apropierea Orăzii. Din fundul păraului se auzea plânsul de copil. S'a apropiat să vadă cine este. Un copil de vreo 9 ani, îmbrăcat într'o cămașă sdrănită plângea pătruns de foame și de frig. Sergentul l-a luat și l-a îmbrăcat în mantaua sa și l-a dus astfel la poliția orașului Oradea. Aici copilul și-a povestit pățania.

El este fiul unui inspector o. f. r. pensionar din Cluj. Acum două luni a fost răpit de niște țigani cari treceau prin oraș. Cu bităi și cu amenințări de mai rău l-au silsită

taclă, l-au pus la lucru și l-au flămânzit peste puterile sale. Ajungând aproape de Oradea copilul s'a hotărât să fugă. Spre ziua, când țigani dormeau, el a fugit și s'a ascuns în părau în care a fost găsit de sergent. Poliția a început imediat cercetări. Șatrele de țigani nu mai erau prin apropiere, au rupt-o la fugă. Li-s'a dat însă de urmă și în curând vor fi prinși. Părinții copilului au fost înștiințați să vină să-l ducă acasă.

Cum să cruțăm?

Pe lângă toate aceste ori încotro dui, tot sumai plângeri auzi, că-s vremurile rele, că au trecut vremurile cele vechi și bune, și altele de acestea; dară nimenia nu se gândește cătuși de puțin la cruțare. Sunt destui oameni cari trag la năcazuri ca boii în jug, și abea o duc de pe o zi pe alta, cărora nu le-a strălucit poate niciodată soarele fericirii, în schimb sunt foarte mulți cari dacă în fiecare săptămână ar pune cătuși de puțin la o parte și-ar putea îmbunătăți mult soarta. *Și chiar acesta este scopul însoțirilor de cruțare, că omul trebuie să depună în fiecare săptămână o anumită sumă.* La băncile mai mari, de cari avem și noi o grămadă, nu se primesc depuneri mici, și suma de depus nu este hotărâtă, pe când membrii însoțirilor de cruțare pot depune și numai 10 centime la săptămână, dară, odată înscriși de membrii, trebuie să depună regalat în fiecare săptămână. *Această constrângere, obligațiune salutară este sufletul cruțării.*

Cine nu cunoaște slăbiciunea și nestatornicia firii omenești? Cine nu știe, câte sute de propuneri și de hotărâri bune nu se fac însă, nu se duc la îndeplinire? Câți nu zic: „Să știi că de acumia mă pun pe cruțare”, și totuși nu se mai pun, ori, dacă se pun, nu peste mult iarăși se lasă, pentru că le lipsește statornicia și se urăsc dela o vreme. Se întâmplă că un om a cruțat 20—30 Lei, i-ar depune la o bancă spre fructificare, îndată ce ar avea suma de 50 Lei. Dară se nimeresc o serbătoare familiară ori o petrecere, se atinge de banii cruțați, și astfel cei 50 Lei nu se mai adună nici când. Văzând că nu-și poate duce la îndeplinire planurile, că nu poate să pună nimica de o parte, nici nu se mai gândește la cruțare, trăiește de pe o zi pe alta și dacă îl cerea bunul Dumnezeu cu vreo nenorocire, e vai și amar de capul lui și al familiei sale. Dacă însă cineva se face membru la vreo însoțire de cruțare și prin urmare se leagă că în fiecare săptămână va depune o anumită sumă, atunci nu se poate și nici nu vrea să se lase cu una su două, și așa, pe neobservate, ajunge a avea nu 40—50 Lei, ci 100, 1000 ori 5000 Lei. Și nici nu trebuie să-și facă nu știu ce silă, pentru că se gândește cam în forma aceasta: Pe sfârșitul săptămânii trebuie să depună 10, 20, 50 100, ori 200 de Lei; se lipsește, odată de două ori, de puțină blatură, de vreo 4—5 ori nu fumează, și banii și-i are puși de o parte.

Cu cât e mai mare suma cruțată, cu atât mai mult crește voia de a cruța; li crește încrederea în puterile proprii, devine mai sărguincios, mai sumpțat, cu mai puține

pretenții, mai așezat, mai solid, mai de omenie din zi ce merge, și iată-l un bărbat de ispravă și de omenie, ajuns la aceste vârtuți prin propriile puteri, un adevărat „self-made-man“, cum îi zice englezul.

Și toate aceste cui are să le mulțumească, dacă nu acelei însoțiri de crutare? Iată binecuvântarea, iată urmările bune ale acestui fel de tovărășii. Este un fel de silă plăcută pe care o suferi de bună voie, dacă nu e silă adevărată, căci, cel ce vrea, se poate lăsa, și-și primește banii dimpreună cu cametela; *chiar prin această silă de bună voie se fac lucrurile acelea mari cari se par minuni.* Când caszarul însoțirii din Altsätten, un om vrednic, de omenie și energic, eutrea comuzele străcicioase din jur, ca să câștige membrii, râdeau oamenii și-i ziceau: „Da dă-ne pace, Domnule, nu ne mai năcăji; cum vom putea cruța, și noi abea ne putem hrăni“. Dară după ce el a insistat mult încercând oamenii și, auziți minuni! acum oamenii aceștia au câte 2500—3000 franci. Și oamenii sunt tot ca mai înainte, trăiesc tot așa de bine și nu simțesc nici o lipsă. Dară ceva schimbare totuși s'a făcut. Cărciumarii au băgat de seamă că de atunci nu li-se trec așa bine beuturile.

S'a observat mai departe că mulți copii dedați cu lingăriti, de când s'a înființat „Albina“, s'au lăsat de acel nărav și banii li depuneau, iară când au ajuns la vârsta aceea în care și ei puteau agonisi, deveniră cei mai zeloși membrii ai însoțirii de crutare.

În urmă se poate zice, cu toată hotărârea, că cei mai mulți nu putură pune de o parte nimica în vremurile de demult, în acele „vremuri bune“ după cum le numesc bătrânii, iară de când cu însoțirea aceasta, deși vremurile sunt mai rele, au ajuns la averi frumoase și la bunăstare. „Să fi știut ceva înainte cu 10 ani despre Albina“, îmi zise mai deunăzi un muncitor bun, astăzi ași fi proprietarul unei averi frumoase. *Ar trebui ca în fiecare biserică și cu prilejul oricărei adunări să se vorbească despre astfel de însoțiri și să se îndemne oamenii ca să fie cruțători în cele mdrunte.* Părerea mea este că dacă s'ar înființa astfel de însoțiri în fiecare comună, oamenii s'ar înscrie cu duinul, asigurându-și astfel familiile.

Iată adevăr, cruțarea în mic ar produce adevărate minuni, fața cea bătrânească a lumii s'ar schimba deodată și s'ar primeni, oamenii ar avea din ce trăi. Cât nu s'ar putea cruța, dacă ne-am mai reținea dela cele beuturi și nu ne-am dejosii câte-odată mai mult și decât animalele? Câte milioane dăm noi, într'un singur an, pe beutură? Dacă am cruța din cele milioane numai unul sau două și le-am întrebuința pentru alte scopuri, bunăoară pentru biserică, în câțiva ani am ajunge la o stare mult mai bună decât strămoșii noștri, Romanii.

Dintr'un obicei urit au ajuns la ocnă. Aproape în toate părțile Ardealului dăinuiește încă un obicei urit. În seara de anul nou în unele părți, sau de prinderea postului în altele, tinerii se adună în vârf de deal și de acolo spun cu glas tare păcatele unor oameni din comună. De aici apoi ceartă și bătaie. Așa au pățit doi tineri din Fodora, jud. Cluj cari au ajuns la bătaie cu un om despre care au spus lucruri urite. Omul a murit din bătaie, iar tinerii au fost condamnați de tribunalul din Cluj să petreacă un an de zile în fundul ocnel, unde se vor desvâța de bună seamă de obiceiuri urite.

Citiți „UNIREA POPORULUI“

Tuberculoza

(Boală seacă, ftizie, heftică, oftică)

O boală foarte răspândită în popor dar mai ales în lumea orașelor este oftica. Vindecarea ei cere timp îndelungat și nu poate fi făcută decât cu ajutorul medicului.

Aproape ca și toate boalele oftica e produsă de către niște bacili cari intră, mai desori prin praf, în plămâni omului. Nu vreau să spun că oftica se așază (localizează) numai pe plămâni. Este și oftică de muțe (enterită tuberculoasă) și aproape toate organele (rinichii, oase, incheieturi, mai ales a genchiului etc.) pot fi atâcate și îmbolnăvite de bacilul tuberculozei.

Bacilul a fost descoperit de un învățat cu numele de Koch.

Boala e foarte lipsicioasă și de ea se îmbolnăvesc mai ales oamenii slabi și cei cari au meserie grea cum sunt fierarii, cărbunarii, tipograful etc. Bășivii încă se îmbolnăvesc foarte ușor de această boală. Căsătoria prea de timpurie și mai ales sarcina femeilor încă pot duce la oftică. De asemenea căpăta mai mai cu multă ușurință boala, copiii a căror părinți sunt bolnavi de ea. În sfârșit bolile cari slăbesc, așa cum sunt agrinderea de plămâni, pojarul, boala de zahăr (diabetul) și altele, duc bolnavul spre oftică. Aceia cari trăiesc prea închizi (în mănăstiri, închisori) și fac mișcări puțin pot căpăta cu ușurință și muri de această boală. Ca să arăt cât e de grozavă oftica nu am decât să vă spun că ea omoară în fiecare an cam 50.000 de oameni la noi în țară.

Înainte de a vedea cum se arată boala vreau să spun că oftica e primejdioasă chiar pentru felul cum începe. Începutul ei nu e ca la alte boli, cu dureri mari și călduri, ci se arată încet așa că la început trece aproape ne băgată în seamă. Omul care nu pune multă seamă pe semnele dela început se trezește cu boala înaintată când vindecarea e cu mult mai grea. De aceea trebuie îngrijire bună dela început, când se arată primele semne. Aceste semne sunt: bolnavul simte un fel de oboseală (slăbire) și mai ales înainte de masă. Pofta de mâncare scade. Adeseori asudă noaptea și mai ales spre dimineață când bolnavul se trezește cu cămașa udă. Câte odată are și dureri în piept sau în spate cari sunt însoțite de un guturai și o tuse care se repetă foarte des. În afară de acestea, bolnavul mai scuipă sânge, la început puțin încât nu se observă. Are apoi călduri cari se arată mai mult după masă și sunt foarte mici la început.

Oftica de obicei e o boală care ține mult timp, dela un an până chiar la 20. Între timp se poate ca bolnavul să se simte aproape sănătos.

Mersul boalei îl putem împărți în 3 părți. În cea dintâi bolnavul are o tuse seacă cu friguri cari însă nu sunt prea tari. Are semnele pe cari le-am spus mai înainte iar de scuipat scuipă foarte puțin. În cea de a doua perioadă tusea e mai multă și însoțită de o flegmă murdară. Bolnavul slăbește, are dureri de piept și respiră greu. În partea treia bolnavul începe să aibă călduri mari și mai ales după masă. Tușește și scuipă din ce în ce mai mult, flegma fiind amestecată cu puroi și de un miros foarte urât. Bolnavul slăbește pe zi ce merge și mai ales noaptea transpiră (asudă) foarte mult. Se poate întâmpla ca în partea aceasta din urmă bolnavul să aibă o vărsare de sânge atât de mare încât să-i aducă moartea.

Oftica poate să meargă și foarte repede așa ca să omoare bolnavul în 20 până la 30 zile. Această formă e mai rară și se numește *oftică galopantă.*

Am arătat foarte pe scurt mersul boalei și numai semnele mai principale. Să vedem cum se poate vindeca boala și mai ales cum ne putem feri de ea, căci până în ziua de astăzi învățații n'au putut găsi un leac care să vindece oftica, care seceră atâtea mii de vieți omenești în fiecare an.

În primul rând trebuie ca să ne ferim de bolnavi și mai ales atunci când știm că avem în familie vreunul, trebuie să facem tot ce ne stă în putință și să-l punem într'o cameră aparte, bătută de soare și cu mult aer. Să nu vorbim gură în gură cu ei și mai ales să ne ferim de a-i săruta chiar și atunci când ne sunt seamuri foarte de aproape. În afară de aceea că trebuie să ne ferim de acești bolnavi, mai trebuie ca să fim cu multă grijă și mai ales la sate, la animale și la special la vaci din a căror lapte atunci când sunt bolnave de oftică putem să ne îmbolnăvim cu multă ușurință. Pentru aceea, trebuie întotdeauna, chiar și atunci când suntem siguri că vaca este sănătoasă să fierbem laptele cu elocot 10 până la 15 minute.

Atunci când părinții suferă de oftică trebuie să-și dea copiii cât mai repede după naștere în afară de casele lor ca să crească în aer curat și cu nutreământ bun pentru a nu căpăta și ei boala dela părinți.

Privitor la ofticoși, ei nu trebuie să scuipă pe jos, și mai ales în locuință. Pentru lucrul acesta sunt niște scuipători anume făcute de buzunar, pe care bolnavul o poate întrebuința și purta ori unde. Fiindcă trebuie știut că din scuipatul bolnavilor, care se urcă și se ridică odată cu praful, se căpăta de cele mai multe ori boala. Camera bolnavilor va fi bine aerisită și cu un mobilier simplu. Se va îngriji de o curățenie a corpului cât se poate de mult și spălându-se regulat în special pe mâini și în gură.

Am dat câteva îndrumări mai principale și și acestea foarte puțin față de multele care se pot da. Hrana are mare însemnătate în vindecarea ofticei. Despre aceasta voi scrie în alt articol.

Cesace e mai principal și ce trebuie să vă rămână D-Voastre din tot cesace am spus e că împotriva boalei care începe în mod foarte încet trebuie mare grijă dela început, fiindcă o tuberculoză pe cât e de ușor de vindecat la început pe atâta e de greu de a fi vindecată după ce s'a incubat bine în trupul omului.

Dr. Cassiu Sucleu
medic al spitalului Blaj

Băncile românești din Ardeal

Criza ultimilor ani a avut urmări reale pretutindeni. În ce privește băncile, ea a dus la imputinarea acestora. Cele cari au rămas, în deosebi cele din Ardeal, se găsesc într'o situație foarte grea.

Băncile românești răspândite în toate părțile Ardealului, căutau să îndeplinească lipsurile de bani ale agricultorilor, micilor comercianți, ale preoților și învățătorilor. O mare parte din ele lucrau chiar cu ajutorul preoților și învățătorilor, având însărcinarea din partea băneilor, să dea informațiuni asupra celui ce cerea un împrumut dela banca județului lor.

În timpul erei maghiare băncile românești din Ardeal, în afară de rolul frumos pe care l-au jucat, ajutând locuitorii prin împrumuturile acordate, în condițiuni ușoare, au avut o însemnătate foarte mare națională, patriotică.

Cercetând socotelile diferitelor bănci românești din Ardeal, constatăm, că din veniturile lor au ajutat biserica, școala, societățile culturale și tot ce era românesc. Prin ele s'a păstrat strânsă legătura între nația română

dându-i puteri noi de muncă, pentru a-și putea realiza visul milenar.

Dascălul și preotul a fost cărmaciul vieții noastre dela sate, conducând dealungul anilor poporul, incredințat lor spre păstorire. Treburile lor au fost satisfăcute de băncile românești din jurul lor, totdeauna și mai ales în timpurile cele mai grele ale vieții.

Băncile românești din Ardeal au ajuns într'un timp chiar să dea de gândit vechilor stăpânitori ai acestor ținuturi. Datorită lucrărilor pe cari aceste bănci le săvârșeau zi de zi, foata stăpânire se vedea slăbită, se vedea că nu peste mult națiunea română va ajunge stăpână pe o mare parte din pământul țării.

Iată, ce spune ziarul maghiar „Erdé y Gazda” în anul 1899:

„În Ardeal băncile românești adună posesiunile maghiare, ca să le folosească pentru întărirea naționalității lor. Foarte triste sunt stările din Ardeal. Aci curge o luptă fără sânge dar cu atât mai turbată în contra elementului maghiar”.

Se vede deci, că băncile românești din Ardeal lucrau pentru națiunea română, pentru prosperitatea ei, pentru grăbirea realizării României de azi. Băncile românești au dat dovadă de multă dragoste, față de nația românească.

Mai târziu în anul 1903, ziarul maghiar „Erdé y Gazda” din Cluj, spunea dureros ce le apăsa sufletul lor și par'că plâng, de atunci pământul scump și sfânt al Ardealului.

Plâng bogățiile și comorile lui.

Iată ce scrie ziarul maghiar de mai sus: „Unicul nostru tezaur este pământul. Singura noastră glorie este pământul. Fundamentul existenței noastre este pământul. Izvorul traiului nostru este pământul. *Cât avem pământ, avem patrie.* Bucata de pământ care e în mâni maghiare, e o bucată a patriei maghiare. *Dacă alunecă o bucată de pământ de sub piciorul maghiarilor aceasta este o pierdere pentru patria maghiară.* Dacă nu suntem cu totul orbi și observăm pericolul, să luăm aminte cum valahul își apropie proprietățile de pământ ale maghiarilor care dau faliment. Stăruința lor e simplă și hotărâtă. Ei procedează cu plan, în munca lor sunt perseverenți. *În executare sunt înțelepți. Conducătorii lor sunt isteți. Mijloacele lor, prin instituturile financiare proprii sunt puternice.*”

Se vede lămurit din rândurile de mai sus, puterea de muncă pe care o arătau aceste bănci românești din Ardeal, mai ales în ceea ce privește cumpărarea pământurilor din mâinile maghiarilor, făcute de Români prin mijlocul băncilor românești.

Băncile românești din Ardeal însă au lucrat și pe teren național, românesc, după cum ne arată ziarul „Budapesti Hirlap” din 16 Maiu 1908, când în urma algerilor s'a arătat puternica țarie a națiunii române.

Iată ce spun acest ziar: „Strălucita victorie a partidului naționalist român în comitatul Caraș-Severin, se poate atribui celor 25 bănci românești răsfirate în acest ținut. În dozul succeselor din comitatul Arad stă banca „Victoria din Arad. Iar cu Maniu și Vaida ne-au fericit mai vârtos „Patria” din Blaj și „Auraria” din Abrud”.

Băncile românești din Ardeal deci erau părtașe la toate lucrurile mari cari se făceau pentru nația noastră. Ele au rezistat în timpurile grele și au adus însemnate servicii tuturor Românilor și tuturor celor cari erau cu noi.

Astăzi multe din băncile din Ardeal sunt aproape distruse de criza, de boala care s'a abătut asupra lor. Nimeni nu le ajută. Statul le lasă să trăiască din propriile lor

forțe. Nimeni nu vede marile acte pe cari le-au săvârșit în timpuri de grele încercări.

S'ar cuveni ca Statul să le dea puțință de ridicare mai ales că toate aceste bănci au avut un rol așa de mare, iar astăzi au o însemnătate și mai mare pentru ridicarea păturii țărănești.

Din cele 934 bănci din România au rămas aproape numai 400. Să ne întrebăm oare ce-i cu restul de 534 bănci? Unele sunt aproape de pragul morții, iar altele și-au dat suflarea din urmă. Noua lege bancară cu adevărat a omorât băncile mici, din toate provinciile țării.

Olimplu I. Barna

Strângeți plante medicinale

căci puteți face pe ele bani frumoși

Secția Agricolă-Blaj are lipsă de următoarele cantități de plante medicinale:

2 mii kg. frunze măsălarită; 5 mii kg. frunze de podbal; 10 mii kg. frunze de ciunăfaie; 5 sute kg. frunze de pătlăgină îngustă; 5 mii kg. sămânță de brândușă; 2 mii kg. frunze de cuscrișor; 2—3 vagoane de plante întregi de rușcuță (spânz).

Plantele de mai sus trăiesc sălbatice, pe câmp. Sunt astfel la îndemâna tuturor. Oricine le poate culege și după ce le-a îngrijit cum se cade se poate prezenta cu ele la Secția Agricolă-Blaj, care le cumpără cu următoarele prețuri (de kg.):

10 Lei măsălarită; 6 Lei podbalul; 7 Lei ciunăfaie; 9 Lei pătlăgina îngustă; 7 Lei brândușă; 13 Lei cuscrișorul și 5—6 Lei rușcuța (spânzul).

Nu se vor lua însă decât plante bine îngrijite, adică cele bine uscate, de culoare verde și nesdrobite. Dăm mai jos câteva cunoștințe folositoare asupra acestor plante. Sfaturi amănunțite da însăși Secția Agricolă-Blaj. Așa că cine vrea să se folosească de acest prilej și să câștige ceva, să ceară deslușiri asupra felului cum trebuie culese plantele, cum trebuie uscate ca să nu se sdrobească și cum trebuie ținute ca să rămână cu culoarea verde. Secția Agricolă ne-a înștiințat că da orice alte informațiuni în legătură cu strângerea plantelor de mai sus.

Măsălarita e o plantă veninoasă și rău mirositoare. Se mai numește și *sundtoare* sau *nebunariță*. Tulpina ei e acoperită cu peri lungi, moi la pipăit. Frunzele de deșup au codiță (sunt pețiolate), cele de deasupra n'au (nu sunt pețiolate). Florile sale au o culoare galben-murdară. Crește pe marginea drumurilor și pe lângă garduri. Infloresce în Aprilie—Maiu. Frunzele de măsălarită cari se vând se culeg în Iulie—August și se uscă în straturi subțiri. Cele de culoare verde deschis se plătesc mai bine. Trebuie culeasă cu grijă deoarece e veninoasă.

Frunzele de podbal se culeg în Aprilie și Maiu. Se uscă la umbră (în podul casei) ca să rămână cu culoarea verde și să nu se sdrobească.

Ciunăfaia e o plantă veninoasă cunoscută și sub numele de *bălândariță* și *mărul porcului*.

Pătlăgina îngustă crește prin fânețe, pășuni și pe lângă drumuri. Frunzele

de vânzare se culeg începând cu luna Aprilie și până se scutură.

Brândușa crește prin fânețe și pășuni umede. I-se mai spune și *bălură* și *ceapa clorit*. I-se culeg sămânțele începând din Maiu până în Iulie și se uscă la soare. La cules se recomandă grijă căci e otrăvitoare.

Cuscrișorul (micrea ursului, sudoare, iarba plămânei) crește prin locuri umbroase și umede. Se culeg frunzele dela rădăcină în Martie—Maiu.

Rușcuța, numită și spânz, crește pe câmpii. Se culege planta întreagă și se leagă mănunchiu înainte de uscare.

Turcii nu vor avea decât o singură sărbătoare națională. Printr'o lege de curând votată, Turcii au hotărât să țină zi de repaos duminica în loc de vinerea. Totodată au hotărât să nu serbeze decât o singură sărbătoare națională pe an și anume ziua de 1 Maiu, ziua aniversării republicii.

Un copil de 6 săptămâni și vorboșto. Femeia Aurelia Iacobi din Satulung (jud. Brașov) are un copil care a minunat pe toți cari au auzit de el. La 6 săptămâni după naștere copilul a început să vorbească și încă așa încât putea fi înțeles de oricine. Un adevărat copil minune.

Lista neagră

Dușmanii foii

Dușmanii foii sunt toți aceia cari au primit-o ani de-a rândul, s'au fâlit că sunt și dâșzii oameni cu carte, iar acuma, când le cerem bani, nu vreau să ne mai cunoască. Iată numele unora dintre acei cari ne-au păgubit astfel:

Nicolae Crișan, Ceanul mare . . .	dator	825
Căpâlnean Ioan, Valea-lungă . . .	>	675
Ioan Popa I. T., Dumbrava . . .	>	129
Pănican Crăciun Dili, Săcuieu . . .	>	225
Potra Gheorghe, Săcuieu . . .	>	825
Mutuzău Petru Săcuieu . . .	>	825
Potra Ioan a Vili Gogi, Săcuieu . . .	>	675
M. Teodor I. Ioan, Restolțul mare . . .	>	395
V. Mărșian I. Indreiu, M. Băișoarei . . .	>	945
Gheorghe Manta, Roșiori . . .	>	765
Miron Țetc, Feisa . . .	>	825
Pavel Avram, Măgina . . .	>	675
George Gruia, Ocnișoara . . .	>	770
Mastan Nicolae, Restolțul deșert . . .	>	555
Miclea Tit, Bucurdea vinoasă . . .	>	825
Borza Traian . . .	>	690
Valer Oltean, Iclânzul . . .	>	675
Ciobota Ioan a I. Toma, Mihaiț . . .	>	625
Ștefan Buțu, Galda de jos . . .	>	495
Mașteiu Mitea I. Nichie, Presaca . . .	>	819
Mașteiu Dragoș I. Ioan, . . .	>	744
Valeriu Mitea I. Gheorghe . . .	>	819
Ioan Galiș, Lăpun . . .	>	675
Vasile Gligor V. Toma, Cacova . . .	>	750
Rusu Samoilă, Tiur . . .	>	620
Popa Constantin, Moldovenești . . .	>	270
Alexandru Sabo, Sudurău . . .	>	475
Gheorghe Bacoș, . . .	>	675
Vasile Seleş M.	>	200
Nicolae Pisat, Hitiaș	>	705

Vom continua cu asemenea liste și pe acești dușmani ai foii noastre li vom da și pe mâna avocatului nostru.

Citiți și răspândiți

„UNIREA POPORULUI”

